

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre ..... 10 ..... kr.
Félévre ..... 5 ..... " "
Negyedévre ..... 2 ..... " 50 "
Egy órára ..... 1 ..... " "

Egyes szám ára ..... kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**

Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

hasabon petit sorost 5 kr. Nagyobb hirdetésre a fűzős lapok a kiadásuk napján a hirdetés fel. Baljós, minden külön bejegyzéssel 10 kr.

Harcz Kelet birtokáért.

Debreczen, febr. 15.

Kelet-Ázsiában nagyszabású sakkjátzsma folyik Európa három nagy hatalmassága között. E játszmát a kereskedelem és ipar érdekei szempontjából is figyelemmel kell kísérenünk, mert nem lehet közönyös reánk nézve, hogy az európai kereskedő és iparos államok mely irányban törekszenek piacokat hódítani.

Ama küzdelem ugyanis, melyet Orosz-, Angol- és Németország Kína meghódításáért folytatnak, csak másod-sorban bir politikai fontossággal, első sorban azonban gazdasági jelentőségű tény. Kinába bevinni az európai kultúrát és ezáltal ama óriási birodalom nagyszámú lakosságát az európai ipar és kereskedelem a tributáriusává tenni, nem utolsó becsü törekvés az bizonyos, hogy amely európai állam legnagyobb politikai befolyást lesz képes Kinára gyakorolni, az hódítja meg ezen birodalom legtöbb piacát.

Ezt a vívmányt a territoriális hódításnál sokkal többre becsülik, mert azon európai állam ipara, mely kezében fogja tartani Kína piacait, oly nagymérvű fellendülést ért el, minőkhöz hasonlóra a játszmában részes verseny-országok semmi módon szert nem tehetnek. Ezért angazsálja magát a játékba negyedikül Franciaország is és minden jel arra mutat, hogy az Északamerikai Egyesült-

Államok is kinyújtják annak idején kezeiket a préda után. Egyelőre azonban az látszik valószínűnek, hogy Orosz- és Németország osztozkodni fognak a Kína fölötti befolyásban és utját állják Anglia terjeszkedésének és ezzel az angol ipar és kereskedelem világjelentőségén újabb, jelentékeny csorba esik.

A mi ipari és kereskedelmi érdekeink szempontjából a látszólag egymás ellen játszó, de titokban egy kézre dolgozó Német- és Oroszország térfoglalása hátrányosabb, mintha Anglia ipara és kereskedelme vetne meg lábát Kelet-Ázsiában. Mi magunk eme távoli piacon versenytársul fel sem léphetünk, de ha már ezt nem tehetjük, érdekünkben az állana, hogy ne hozzánk közelfekvő, szomszédunkban lévő ország ipara részesüljön ama nagy fellendülésben, melyet Kelet-Ázsia piacainak elfoglalása nyújt. Minél fejlettebb válik egy szomszéd állam ipara és kereskedelme, annál hátrább esünk mi, minélfogva, ha a hármasszövetség nagy jelentőségű politikai céljai megengednék, nekünk azt kellene óhajtanunk, hogy Kelet-Ázsiában inkább az angol vagy amerikai ipar és kereskedelem verjen gyökeret.

A sakkjátéknak azonban van még más célja is s e tekintetben a játszmában részes nagyhatalmak egyetértene. Kelet-Ázsiában az európai iparnak és kereskedelemnek félelmes versenytársa alakul, mely évről-évre oly gyorsan fejlődik, hogy már ma is behatol

egyes czikkeivel az európai piacokra. Ez Japán, melynek ipara óriási arányokban fejlődik s hol az ipari produkció oly kedvező feltételeknek örvend, mint egyetlen európai iparállamban sem. Japán ugyanis rendkívül népes ország s a népesség igen nagy kontingense van utalva arra, hogy kenyerét két keze munkával keresse, ennélfogva az emberi munkaerő rendkívül olcsó, a japán ipar alig alkalmaz nagy tőke befektetést igénylő gépeket s azok kezeléséhez jól fizetett szakmunkásokat: mindent a nyers emberi erő végez; igaz, hogy tökéletlenül, darabosan, de olcsón. Például a japáni származású kerékpárok azért oly példátlanul olcsók, mivel gépek alkalmazása nélkül, kizárólag emberi erők által gyártatnak, illetve kovácsoltatnak. Igaz, hogy az európai és amerikai ipar finom gyártmányainak a japáni durva készítményekkel szemben a vagyonosabb fogyasztók mindig előnyt adnak, csak-hogy sokkal nagyobb azon fogyasztók száma, a kik első sorban az olcsóságra vannak tekintettel.

Utját állani a japán ipar versenyképessége további fejlődésének, az európai iparos államoknak tehát felette nagy érdekükben áll s ez irányban az első lépés az, hogy Japán nagyhatalommá fejlődését elnyomják, Kinában való térfoglalását lehetetlenné tegyék, ottani piacait elhódítsák s az európai fogyasztó piacok felé vezető utat teljesen elzárják. Nem szenved kétséget, hogy

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Elmerülék...

— Talián, —

Elmerülék fájó lelkembe mélyen,
S kérdelem: ki ez a régi, hü lakos,
Bensőmben itt, ki fölver minden éjen,
Álmom zavarja s annyi bajt okoz?

Vajjon kalitban elzárt, fiatal sas,
Ki lazong, a mért csonkak szárnyai?
Csüggedt galamb, kinek sorsa nyugalmas
De kadveséhez nem bir szállani?

Vagy az éj elrejtőzött csalogánya,
Ki akkor boldog, bogyha büt dalol?
Ha lomb sóhaj, szellő dalára,
S ezüst forrás kel a sziklak alól.

Tán lázadó sas, tán csüggedt galamb és
Tán bü kéjétől ittas csalogány!
S dalom vad bánat, szívtörő merengés,
Vagy édes kinok fájó hangja tán?

Olaszból: L—ó.

A félenkségről.

— A „Debreczen” eredetiből fordított tárczája —

Irta: **J. G. Kohl.**

Fordította: **Biró Irén.**

A félenk kedély hangulat meglehetősen kellemetlen természeti ajándék és a legalkalmatlanabb kísérőnk az életben.

— „Jaj a csüggedőknek, mert ők nem bírnak és ezért nem is óltalmaztatnak meg!” — mondja az irás. — „A félenkség — írja egy francia filozófus — a boldogság akadályainak egyik legnagyobbika.”

A félenk természetü ember már kora ifjuságától kezdve gyötrelmes és nyomoruságos életet folytat. Mint gyermek, kitér a nálánál erősebb fiúk elől. Az iskolában is a bátrabbak játékszeréül szolgál. Mint egy félenk galamb, menekül be a szomszédházba, ha az utcán valami veszedelem mutatkozik és elővigyázatból minden kis kutyát kerül az utcán.

Elképzelhetetlen, hogy mennyi gyötrelmet okoz a nyulszívűség, már a gyermekkorban. Különösen nagy szerepet játszik e korban a babona, láthatatlan lényektől való félelem, mely sok éjen át megfosztja az illetőt álmaitól.

Mint a gyermekkorban a durva, bátor tanuló társak, a veszedelmes kutyák és kísér-

tetek, úgy kísérik felnőtt korban a mostoha sors és a balszerencse különféle módon, ugy valóságban mint képzeletben.

Azt hihetnénk, hogy a félenk emberek, kik semmiől sem félnek annyira, mint a szerencsétlenségtől és a fájdalomtól, valami különös ügyességgel bírnak, hogy azokat elkerüljék.

De a tapasztalat azt mutatja, hogy nem mindig így van. Sőt legtöbbször épp ellenkezőleg. Az, aki bátran megy bele a veszélybe, száz esetben kimenekül abból, míg a félenk a bajban marad.

Már a régiek azt tartották: »Fortes fortuna juvat«. (A bátraké a szerencse). Hasonló hozzá a német közmondás: gyorsan tenni, már fél siker.

A félenkség és ijedség nagy hatással van szellemi képességünkre is. Néha oly nagymérvű, hogy ezt teljesen befolyásolja. A félenk ember aggódó izgatottságában teljesen elveszti itelő képességét. Olyan eset is van, mikor nem lát és nem is hall helyesen; ezt nevezik vak felelemnek. Ilyenkor az illető helytelenül gondolkozik és épp a veszedelemben megy, mely onnan éri, a honnan nem is gondolta volna.

A bátorság egészen más hatással van reánk; nem csak a kart és itelőképességünket erősíti, hanem eszünket is élesíti és így szá-

ezen sakkhuzások sikerre vezetnek s a japán ipar izoláltatik és ekként lassan-lassan a tultermelésnek esik áldozatává, annnyival inkább, mert az ország a japán-kínai háboru alkalmával oly katonai terheket vett vállaira, melyek elviselése a fejlődést lehetetlenné teszi.

A kelet-ázsiai piacok meghódítása és a japán konkurrenzia elfojtása képezi tehát a Kinában most lejátszódó események alapjait s midőn a fejlemények horderejét latolgatjuk, rájövünk azon konkluzióra, hogy ez a sakkjáték rendkívül nagy változásokat fog előidézni az európai államok ipari és kereskedelmi tevékenységében.

BELFÖLD.

Szeged mandátuma. A szegedi elsőkerület képviselőjelöltjeül — mint már előre jeleztük — a szegedi függetlenségi és 48-as Kossuth-párti választó polgárok asárnap d. e. óriási lelkesedéssel egyhangúlag Dienes Márton fővárosi hírlapíró jelölték. Dienes Justh Gyula, Hentaller Lajos, Meszlény Lajos, Polezner Jenő, és Pichler Győző országgyűlési képviselők kíséretében szombaton Szegedre érkezett. Szépszámu polgárság előtt fejtette ki a függetlenségi párt programját, melyet mindenben magának vall. Utána Justh Gyula beszélt nagy hatással az általános titkos szavazati jog mellett. Közkívánatra még az összes jelenlevő képviselők beszéltek. Lazar György a kormánypárt jelöltje szintén ma tartotta programbeszédét. A választás akkor tizenötödiken van.

Megzáfolt minisztertanács. Illetékes helyről nyert értesülés alapján a Bud. Tud. kijelentheti, hogy ama bécsi hírek, melyek szerint tegnap a Hofburgban a király előlétele alatt közös miniszteri tanácskozások folytak, teljesen legből kapott. Ily tanácskozások tegnap egyáltalán nem voltak. Megjegyzzük, hogy tegnap a felhivatalos O. E. adott hírt a most megzáfolt minisztertanácsról.

badabbaak érezzük magunkat és fennhordjuk fejünket.

«Le courage a mille ressources contre les disgracies». A bátor ember eszet és szívet egyaránt kormányozza.

Bár a félenkség szellemünket és itéletünket gyöngíti, fantáziánkat nagymértékben fokoza.

A félelem és képzelődés testvérek. Félenk természetűek a legtöbb esetben élénk fantáziával bírnak. A félelem bámulatos találmányokat köleszönöz nekik, és ezer megtörténhető kellemetlenség jut eszükbe, a melyre bátor emberek nem is gondolnak.

A félenkek nyugalmat fantáziájuk elrabolja és almatlanul viaskodnak saját képzeletükkel, mely megszámlálhatatlan bajt és kellemetlenséget tár föl előttük.

A hogy a félenkség fantáziánknak szárnyakat növeszt, epp úgy az élénk képzelődés csökkenti bátorságunkat. Nagyon képzelődő és poétikus emberek rendszeren nem szoktak bátorság és határozottság által kiünni. A bátrak többnyire igen prózai emberek.

Többféle bátorságot és félenkséget különböztethetünk meg. A bátorság sokszor helyes itéletünktől és képességeinktől függ. Az olyan dolgokat, melyekhez tehetségünk és hivatásunk van, biztosan és nyugodtan fejezzük be.

Ha valamihez kedvünk van, szívesen áldozunk érte, és önkényt szállunk szembe a veszéllyel is.

Van a gondolatoknak és a fantáziának egy különös bátorsága, de melyből nem következik, hogy az tettekben is nyilvánuljon.

A költők és írók kiknél ez említett bá-

Váltó-lejárt.

Debreczen, február 15.

Valljuk be őszintén önmagunknak, hogy korunk társadalmi igényei éppen nem állnak arányban a keresettel. Rendszeren többet adunk ki, mint a mennyit beveszünk; könnyelműb-bek vagyunk, mint elődeink voltak a miért is manapság a rendes üzleti uton ritkán gazdagszik meg valaki.

S ez az idők jele. Sokan leledzenek ezen aajban s bele is vesznek miatta, mert a számtalan fizetésképtelenség, melyek nap-nap mellett közzététeket, mindmegannyi megszomorító jelensége a mai kornak.

Igaz, hogy a pangásnak indult ipar és kereskedelem sok embert vitt már a tönk szélére, csakhogy ez nem az egyedüli oka a sok bukásnak.

A fényűzés, az elvhajhászat, a könnyelműség az, a mely társadalmi életünkön mint valami járvány pusztít.

Lássuk csak közelebbről. Ha valaki üzletet nyit, persze rendszeren hitelre, a legelső dolga az, hogy urat játsszék. Fényes lakást tart és minden mulatságon részt vesz azon czim alatt, hogy megismerkedjék, de tulajdonképpen azért, hogy mulathasson.

Pénze van, mert a mit a boltban napi bevételképpen bevesz, arról azt képzei hogy az mind az övé. Az elvhajhászat, a könnyelműség arra vezeti, hogy újabb és újabb s minél értékesebb megrendeléseket eszközözjön meg nem gondolván, hogy nem téven eleget a régi kötelezettségeknak, az újabb megrendelések csak tartozásait növelik. »Három hónap mulva fizetendő« így kezdődik a bevezető kötelezettség, melynek ha eleget nem tehet, következik a foglalat, a biztosítás a zárlat és mindennek a vége.

De hogyan fizessen három hónap mulva, ha olyan igényei vannak és olyan fényűző életmódot folytat hogy a napi bevétel sem elégséges, s hogy annak kielégítésére még újabb adósságokat is kénytelen eszmálni. Hat ha még családról is kell gondoskooni, drága bálhelyiséget tartani, gyakran fölösleges személyzetet fizetni, csoda-e akkor ha megakad a fizetéssel és erőre keptelennek kell magát nyilvánítani.

Korunk szokásai és igényei sok esetben előmozdítják a bukást, de igen gyakran azon

torság hiányzik, ha irnak, határozatlanok a kifejezésben. Számtalan szó jut eszünkbe, de nem tudják, hogy melyiket használják.

Határozatlanságuk miatt éppen a legjobb kifejezést alkalmazzák. A butor rendszerint gyorsabban és biztosan megtalálja a kellő és a legjobb kifejezést. És ha nem találja meg, egy ügyes és bátor fordulatot adva művének, az meg pikánsabbnak tűnik föl, mint egy csupán alkalmas kifejezés.

A művészek és költők stílusáról beszélve, bátor és határozatlan stílust említnek, s az előbbi dicserik. A határozatlan stílus egyszerűságot valogatott s tulságos keveset, hogy élénk hatást keltsen.

Írói bátorság a kelleke az élénk és kifejező stílusnak.

De, mint már említve volt, ez sajátágos bátorság, s a ki mint író energikus, lendületes és nagyon bátor, az életben a leggyávább lehet. A ki bátran ül a Pegazuson, a eszatalovon éppen nem husból és vérből való. Az irodalomtörténet sok példát mutathat föl erre nézve.

Azt is elmondhatjuk, hogy a kik véres-harcokban mint hősök szerepelnek, nem mindig a legbátrabb és legügyesebb gondolkozók.

Egy legyőzhetetlen hősnak ritkán vannak oly kiváló gondolatai, mint némely csöndes, bekés gondolkozású költőnek.

Ez ismét meggyőz bennünket arról, hogy a bátorság és a félenkség igen sokféle lehet, és hogy mennyire különbözik a szív bátorsága az ész és a képzelet bátorságától.

körülmény, hogy a divatoak alávetett czikkeket kell tartani. Ezen czikkek azután rak-táron maradnak, kimennek a divatból, érté-küket veszítik és a végeladás napirendjére térnek, a hol beszerzési áron alul eladhatnak, a mivel sem a hitelező, sem a vevő nem törődik, sőt az utóbbi még örül neki, hogy jutyányos áron juthatott hozzájuk.

Sok üzletember azon képzeletben él, mi-képpen okvetlenül szükséges, hogy ismeretség kedvéért sokat mozogjon a társaságban, hogy minden mulatságban résztvegyen, a vendéglőket, kávéházakat sűrűn látogassa, szoval sokat mulasson és sok pénzt költsön. Igaz, hogy ily módon sok emberrel jön érintkezés-be, ismeretségeket köt, de ebből még nem következik, hogy vevőket is szerez, legalább nem annyit, a mennyi a tett költséggel fel-ér. A tapasztalas legalább azt bizonyítja, hogy az olyan üzletemberek, a kik mindenütt megfordulnak, mulatnak és költenek, mihamarabb beadják a kulesot.

Azon kereskedő, a ki manapság üzletet nyit és talán kétezer forint fölött rendelkezik, legalább is nyolcz, tizezer forintnyi hitelt vesz igénybe, hogy nagy háztartást vezethessen, hogy az urat adhassa. A következmények el nem maradnak és csakhamar bekövetkezik a határidő »Három hónap mulva fizetendő.« — Ekkor azután Pontius Pilátushoz fut, hogy a szükséges összeget megszeresse, új adósságot csinál hogy a régít belőmhesse, mert különben bekövetkezik a katasztrófa, — s akkor még mindig szerencse, ha csak valami ideig-lenes »fizetésképtelenség« áll be, sőt nem a legnagyobb szerencsélenség, ha csődbe kerül, mert sok esetben a büntető törvénynek is közbe kell lépnie, a mi azután moráliter is tönkre tesz sok jobb sorsra méltó existenciát s pedig egyedül az elvhajhászat, a könnyelműség, a rossz számítás révén.

Tehát nem a fényűzés, az elvhajhászat, a könnyelműség legyenek az üzletember tulajdonságai, hanem az egyszerű életmód, a takarékos-ság és számítás s akkor a rossz idők, az üzletek pangása daczára is meg fog élni és nyugodtan bevarhatja a jobb idők bekövetkezését.

Bálint napja.

Irta: Gondy Károly.

Végre valahára a város nagy húza-vona után raadta fejét, mint a beteg az operációra, az 1848 ötvenedik évfordulója megünnepelesére.

Simonffy polgármester a veterán honvéd vette a kezébe a zászlót, sőt egy gyenge bizottság is verődött össze a teendőik felett tanácskozandó.

A főispán persze, ki akkor még csak négy hónapos volt, nem véhetett részt a dícső harcban, de különben is mint megfő nem avatkozik (!) a város magánügyeibe távol akar maradni az ünnepeletől és csak ugy messziről kapkod utánna, mint a pólyás gyermek az arnyékához. A vármegyén (nem hába vármegyén) egész nyugdntan várja be a kormány intézkedéseit, mint mindenben.

Azt beszélnek, hogy áprilisba küldi a főispán a nagy napot; April 11-ére (kettős elseje) akarja elnapolni, illetőleg elbetelint-hatolni a megyei ünneplést, de semmi esetre Márczius 15-én megtartani, mert Debreczen utczái szűkek az összes vármegye belogadására; p-dig be sok üres lakás volna most a vendégek számára! No csak azután egyéb oka ne legyen a halogatásnak!

Annyi mameluk handa-bandázás után bizony jól esik látnunk, hogy Bálint napja körül nemcsak a madarak készülnek zengzengtes hódolatunkat csattogatni, makranczos hölgyeinek, de hogy azok is vallászkodnak, akik szerencsésesen megm-nekültek ép tettel a nehéz és hosszú küzdelemből és sem kaza matában sem a honvéd menházban még egy órát sem töltve szépen megtollasodtak az ötven évet pihenőben a város és a haza dícsőségére.

Korántsem czélok itt szerzett vagyona csupán azért említem a madarat tolláról, mert a madár a szabadság jelkepe, mig az

utolsó sast le nem puffanják. A sas mint legerősebb ragadozó madar annyira bele élte magát a heraldikába, hogy én már madárnak sem tartom olyan szótalan mogorva fene vadi mely idővel szárnyra kapott.

Volt: szép alkalom célba vethetne azt, de az erős, medve körmű szomszéd elterítette a puska irányát... A sas lecsapott kétszeres erővel és magához ragadta legfeljebb kincsünket: szentesített alkotmányunkat. A sas a királyok madara... a király adta a király el is vette.

A sok vihar és isten nyila néha le is separt a sas sziklatrónusáról nem foszlányokat de abból a régít alkotni nem lehetett Szerencsére az alkotmányunk szentsége egy Kossuth Hirlapba volt burkolva, mibe hiába vágta a sas a körmet; nélküle szállott a magasba.

Igy maradt reánk vissza az eredeti minta lap és máig is meg van a s a j t ó s z a b a d s á g. Nem afféle bihari pontja volt ez constitúciónknak, mit sós olajban könnyű elnyelni, de magva a legszebb hazai virágnak.

Azó a sas magában elbusulva folyton sandit az ignorált makulaturára, de érte a várrom fokáról újra leereszkedni nincsen bátorosága, mert azt most az egész világ argusz szemmel kíséri.

Az a pont nem egy sötét pont, de maga a Nap, melynek sugaraitól az elnyomott él, éled és folyton regenerálódik. A szabadságnak, annak az égi testnek nincsenek periodicus a Holdhoz hasonló fogyatkozásai: teli nagy képkel és nyugszik egyaránt...

Ah! de még is... ünnepeket, mikor sirni kellene! midőn az öröm könyben annyira bukkon ki... A haza koporsójánál ki mer örülni? vagy csak szendereg a haza; tetsz halott és mint a mesében a tövis rózsza, száz év múlva ifjan két egy Otto herczeg karján? ... Lehet! ... de csak lehet...

Végzettségadás vagy egy új nemzet élet inangurálása ez a mi ünnepeink? ... Erre feleljetek ti bus vitézei és szomorodott hazának...

Ünnepeket, midőn a kaszát magunk ellen fordítjuk, midőn nincsen népfaj, sem felekezeti hazában ki elne fordulna e nyers husával kifordított véres alkotmánytól? ... Ünnepeket, midőn az ötvenedik Mártius még nagyobb viharral köszönt le, és csak most csap össze fejünk felett? ... Meddig lesz igazsága a költőnek, hogy: multadban nincs öröm, jövődben nincs remény!?

Mikor, melyik nap és mily rendben ünnepezzünk? — Nevetséges, csak nem ülhetjük József napot Julianna estején; sem Hentziadák nem születnek Mártius 15-én! ... mindent a maga idejében. A főváros Március 13-án akarja megülni a nagy napot, mert e nap vasárnapra esik. Az új nemzedék persze nem is sejt, hogy 60 év előtt e napon volt a nagy arviz, mely Pestvárosát egészen elöntötte. Ha uszunk, hát emlékezzünk meg erről a nagy uszó napról is... ránk illik az Ádám kosztüm és a vizes lepedő,

Igaz, rég akarom azt a megjegyzést kockáztatni: valljon miért toljuk mindig előre az ifjúságot, miért nem beszélnek magok a tanár-mesterek, kik tanítják a rhetorikat és talán még részt is vettek a szabadságharcban. Hyenkor ne legyen kor és vallás különbség.

Mily hatást keltene p. ha a tank. főigazgató a szabad eszmék harczát és vele Kossuth halhatatlan érdemeit egy apológiában elmondana a fiatalság buzdítására és ne ez prédikáljon a dicső multakról.

En is készítem már a transparenteket, de vajjon lesz-e kivilágítás? — Lesz-e a parádéhoz elég katona, zsoldár és rendőr? — Lesz-e elegendő kenyér és zóna szalonna a szabolesi és bihari banderium részére? Le sz e addig statárium vagy egyéb kötések az örömitta kedélyek megzabolozására? Lesz-e elég trikoton szövét, csak nem alkalmazzuk a régi konzervatív molyos zászlókat? Lesz-e elég camelot, ki hirdeti a változó cameleon szín játékok? Lesz-e muzska attasze, kit megbíhatunk a nagy nemzeti hadigyakorlatra? ...

A kormánynak megvannak az alapos ag-

godalmi az ünnepélyekhez, mert ha van mire visszapillantani, hát az tisztán a 48-ra szorítkozik, de a 49 év utána csak a végtelen sötétséget ábrázolja a rövid napfényes idő után. — Nem annyira a Bach és Schmezzling, mint a mi nyolcz miniszterelnökeink korszaka tette tönkre a szép országunkat. Soha sem vetemedtek volna arra, mire ezek épen közázalom folytán képesek voltak.

A nép most már a meredély legszélére jutott, azt tovább üzni nem lehet... a jámborok most mint fenevadok vissza törnek az üldözök soraira.

Es mi nyugodt lélekkel ünnepezhünk, midőn a néz az éhtifuszszai küzd? ... Az nem lehet, itt tennünk kell.

Arról rég meggyőződünk, hogy a kormány tehetetlen, tőle csak már a mi adónkon szerzett szuronyra telik.

A kis birtokos a nagy földadó terhe alatt szinte csak nyög és csakugyan nem képes a mezei munkást jobban fizetni, mert mi maradna magának.

Most csak a nagybirtokosok tehetnek valamit... Előre felső ház! Adakozzatok, adakozzunk egy közös kasszába, miből az országos inségek kenyerrel elláttassanak! Nyugdíjazott miniszterelnökök mint nagybirtokosok, adjátok vissza a havi 1000 frt nyugdíjat a nyomorban szülő választóitoknak... ne vegyetek mágnások most százötvenezer frtos paripát, mert még zab sem lesz az országban.

Méltóságos urak! nem jó esemege a szurony kivált az éhes gyomorba.

Adakozzatok önként még mielőtt az általános nyomor a romboló fegyvert a kétségbe esett nép markába szorítja. Jobb egy-két óra az ezer frtnyi feles nyugdíjról lemondani az inségre juttatottak javára mint milliókra menő kárt a közvagyonban szenvedni.

Ne tegyük a nép türelmét még soká próbára, mért nem a forradalom képével, de a valóságban találkozzunk még a 48-nál szomorubb eseményei és következményeivel.

Bálint napja van csak... a griff madár nem ül még a fészékben... mi sem üljük a zápot, mert ugy is eléggé búzlik Dániában!... Az ég zeng, a kasza peng... Ki tudja még, hol mi leng?!

Inség és szocziálistus.

— Saját tudósítónktól. —

Nyiregyháza, febr. 14.

A szabolesmegeyi Döghen a nép a katonaságot nem akarta befogni. A legénységet karhatalommal kellett elszállatosolni.

Kisvárdára három század baka érkezett Ungvárról. A tót legénység bevonulaskor Balogh István szocziálista apostol ráfordmedt a katonákra:

— Mit kerestek itt részeg korhelyek? Mi nem hívtunk ide.

Az egyik katona arre szuronyával úgy vágott a hadonázó Balogh kezére hogy azóta nem veheti kezének hasznát.

Pongráz Béla depr. főügyész a Szabolesban elharapózott szocziálista mozgalmak miatt távirati uton sürgősen Nyiregyházára rendelte Perjessy Mihály nagyváradi s Meszlény Antal aradi ügyészeket.

Hogy az elegendetlenséget tervszerűleg a központból szitják, azt a következő ismertes »Munkás marseillais« is bizonyítja, — a melyet a fővárosban, uton utfélen énekelnek a szocziálisták a melyet az ország legmagyarabb vármegyéből, Szabolesból küldtek be hozzánk:

Fel dalra társak, zengje ajkunk
A munka bus, de szent dalát,
Mi dolgozunk, nagy hasznót hajtunk
De hol a kéz, mely díjat ad?
De hol a kéz, mely áldva, adva
A verejtékért megfizet?

Ez ajk kenyérért könyörög.
Ne a lamizsnát kér faradva.
Éhség s nyomor velünk,
De mi mind felkelünk!
Ki harczba száll
Hadd vesszen ő,
Szabad lesz a jövő!

A gazdagoknak van hazájok,
Övék a hon hegy-völgye mind.
Mi építjük föl palotájuk.
Mely ime ránk büszkén tekint!
S egy talpalatnyi tér a houból
Nem a miénk sehol, sehol,
Csupán ha hanlja ránk omol,
Ha a lel-k harangja kondul.
Éhség s nyomor velünk.

A bodrogközi szocziálisták az utóbbi időben ismét életelt adnak magukról. Tartanak szocziálista gyűléseket, de a hatóság éberen őrködik s értesülve van minden lépésükről. Itt is, mint Szabolesban, lelketlen izgatás eredményezte ezt a mozgalmat, De már kezdenek kiabrandulni. Igy például Luka közsé-ge elallott a szocziálistustól s tüntetően elégette az arra vonatkozó iratokat. A falu bírája a Zemplén című újságban országos népbolonditónak mondja Várkonyi Istvánt, a ki a nép veret szöpolozza. Erről a lukaiak személyesro is meggyőződtek a mikor 36 frt tagsági díjat fölvittek Budapestre a népbolondító lakására, a ki eget-földet ígért nekik, anélkül, hogy valamit is beváltott volna belőle.

A pénzt visszaadni.

— Budapesti levél —

febr. 15.

A szabadelvűpárt egyik tagja ma őszinte és töredelmes vallomást tett a képviselőházban. Elmondotta, hogy ők pénzt kaptak a kormánytól a választásokra. Ő kapott 5000 frtot a többiek is kaptak, ki többet, ki kevesebbet. A Ranffy által szöszött összeg 3 millió frtot tesz ki.

Most azonban, mikor már az egész ország krízisbe jutott, ezt a pénzt tisztességgel meg nem tarthatják, föl hívja tehát a kormány párt képviselőket, hogy a kapott pénzeket fizessék vissza (Oly nagy a uyomor s inség az országban s az alkotmányos élet annyira züléske jutott, monhja az illető képviselő, — hogy a kormánytól kapott pénzt meg nem tarthatják.

A kormánypártnak tehát kötelezsége, hogy magába térjen és elkövetett büneit jóvátegye.

Igazán megkapóbb és drámaibb jelenetet alig lehet képzelni, mint a mit ez a nyilt és egyenes szó előidézett. A kormánypártiaknak csaknem nyitva maradt a szájuk a bámulatól. Nem tudták mit tegyenek. Felbuzduljanak s őszintén es lelkesítően, követve Rohonczy yeldját, vagy pedig szemlesütve kisompologjanak és megtagadják Rohonczyval a szolidaritást?

Ugy látszik, ez utóbbi álláspont fog győzni. Rohonczy ki lesz atkozva, fölveszi ő is a szabadelvűpárt ismert betegségét a »paralizist.« Ha kell, Bánffy szakértői bizoznitvanyt fog kiállítani, hogy mikor Rohonczy ilyeneket mondott, nem volt beszámítható állapotban. A kellemetlenkedik Bánffy urnak az bizonyosan beteg.

Mennyi igazság van pedig abban, a mit Rohonczy mondott. Azt akarják, hogy tekintélye legyen a törényhozásnak a nép előtt. Lelövetik akár ezerszámra a népet; de javul-e ezzel a helyzet? Meghajolnak-e a parlament alkotmányossága és törvényessége előtt, a mely ekként állott elő.

A pénzt vissza kell adni! Nem Bánffynak, mert a pénzt Bánffy nem a saját zsebéből adta, — mondta Rohonczy — hanem adta a bíróságok és grófságok adományozása folytán és bizonyára más uton is befolyó pénzekből. Mind oly forrás, a mi nem legális, s a mit egy népképviselőnek elfogadni nem szabad s nem lehet.

Kétségtelen, hogy az az igazi morális princípium, hogy a ki meg akar javulni, annak magába kell szállnia, és cselekményének minden eredményét meg kell szüntetnie. Azért kezdte Rohonczy a pénz visszaadásán.

Addig, a míg csak az ellenzé: hintette ezeket a «ragalmakat», könnyű volt azokat letagadni, de most álljanak vele elő a szabad-elvű urak, mikor a közülök való ember, a ki pénzt kapott, az áll elő a váddal és az mondja el, hogy mennyi pénzt költöttek el a nemzet erkölcsiének a megrontására.

Az a lázongó nép, a melyet most a szabadelvű urak le akarnak lövetni, tudja, hogyan dolgozott ez a szabadelvű rendszer. Miliókat pazarolt el, hogy magát az ország hatalmába behelyezze. És miután a hatalmat megszerezte, valósággal telette magát azokkal a jókkal, melyekről azt tartotta, hogy kizárólag az ő falánkságának kielégítésére vannak szánva.

Most, hogy a nép éhes és kenyeret kér, a t. párt szítja a felbujtókat és statáriumot kér.

Rohonczy azonban mást beszél és azt mondja — hogy csak szálljunk magunkba urak, — első sorban pedig a pénzt adjuk vissza.

Ez programnak bizonyára becsületesebb mint golyó s akasztófa.

Rohonczy Gedeon tegnap újra fel szólalt a képviselőházban, beszédének az a része, a melyre a fentiek vonatkoznak, így hangzik:

Rohonczy Gedeon: Megfekezni a mozgalmat, az a magyar állam kötelessége. Egy dolog van, a mire a kormány nem képes. En a kormány tagja vagyok: Mi a nemzet bizalmát elvesztettük. A magyar parasztnak vissza kell adni a bizalmat. En minden áron földadom magamat. A mit mondok, azt megtiltom, hogy azzal más éljen. En választási célra 5000 forintot kaptam. Szó a mi szó, tudja mindenki, 67 óta minden választás attól függött, hogy a kormányelnök ügyessége hozott össze.

De önöknek is tartozom. A néppártnak a püspökök adták a pénzt a szélsőbal igéretket telt.

Jellemtelen ember a ki ezt felhasználja majd a jövőben. En tehetem, mert én felelek érte. Ez a párt h á r o m m i l l i ó forintot költött választási célokra. Nem szomorú dolog ez?

En adós vagyok, de nem Bánffy miniszterelnöknek urak. Hisz nem az ő zsebéből adta, hanem azokéból, kik ezimeket akartak. En visszafizetem, Nekem, mint egyednek nem adott senki. Nekem mind barátaim, de ily súlyos időben meg kell mondanom mindent. Azzal, hogy Bánffy nem jött el ide, kimutatta a legnagyobb gyengéjét, mert én szembe melek vele szállni.

Z m e s k á l Zoltán: Itt van a Hazban!

Rohonczy Gedeon: A miniszterelnöknek kell hogy társa legyen valaki.

Elnök: Kérem a képviselő urat, hogy ne éljen vissza a Ház türelmével és engedelmével a s z z a b j a rövidebbre felszólalását.

Rohonczy Gedeon: En f l fogok szólalni annyiszor, a hányiszor azt hazám érdekeben szükségesnek találom.

Z m e s k á l Zoltán: Helyes, ily okos dolgot arról a pártról még nem is hallottam.

Rohonczy Gedeon: Ha testvéreinket, nem akarjuk idegen nemzetbelikatonának fegyvereinek kitenni, akkor t. szabadelvűpart, tegyék meg kötelességüket és itt fizesenek! Többet ma nem szölok.

TARKA ÉLET.

A kard buja.*)

Itt függök a szegen, rajtam a vér nyoma,
Mit fegyvertelenből csapott egy katona.
A szegen itt függök, messze multba nézek:
Ott elébem tűnnek lovagok, vitézek.

Ott elébem villan hős lovagok kardja,
Ki a fegyvertelen bántani nem hagyja.
S akkor támadja meg csak az ellenséget:
Ha már kardot kivont övédelme végett.

A szegen itt függök, piros rózsák rajtam
S méssárosi tetet bátor nem akartam,
Rám pirit sok ösöm, a lovagi szellem
És a gazdám helyett magamat szegyellem.

Sebestyén diák.

Mikor az Istenke mosolyog.

— A függetlenségi és 4-es párt bálja a Bikában. —

A jó Istenke álmódott.

Valami édes, boldog álma lehetett a jó Istenkének: mert mosolygásától aranynyá — biborra vált a keleti égbolt.

Erre a büvös-bajos ragyogásra megbilentették hattyu-pihe szárnyaeskaikat a szundikáló kis angyalok s egymásután ayitogattak ki kek tengerben fürdő csillagszemeket, a melyeknek csodás, mesés fényét csakhogy elhomályosította a jó Istenke mosolyának tündöklő bihora.

A minden szépségükre olyannyira hiu bohó kis angyalok, nem mire magyarázni ez egyszerre való nagy változást; föliranczolták barszony homlokukat s pécizny szajacskáikból egy rózsabimbót csucorítva, nagyon közel állottak már a siráshoz, midőn halk püsszégés hallatszott a hátuk megett.

Egyszerre odafordították a tekintetüket s látták, hogy a jó Istenke ágya mellett virrasztó »inspekciós angyalka« int feljűk hófehér szárnyával hivogatólág.

Nesztelenül libbent föl a kíváncsi kis angyalsereg s köröskörül vették, mint egy szép koszoru az Istenke ágyát.

Csak mikor már kigyönyörködék magukat a jó kis Istenke boldog mosolygásán csak akkor vették észre, hogy az inspekciós angyalka kis kezében tartja az »égi hirmoadó« mennyei újság reggeli számát.

Hejh! hogy dugták oda egyszerre kíváncsi fürtös fejecskéiket s alig tekintettek bele, már is h gosan kezdett a szívűk Jobogni.

Bizony!...

Vajjon mi is volt abban a »mennyei hirmoadóban« olyan varázs-ige?...

Hm...

Sok, sok édes álom megvalósulása; sok pécizny szív titkos vagyódása, édes epedése: a báli krónika.

De még annak is a koronája, még annak is a ragyogó karbunkulus köve; a »függetlenségi part bálja.«

A kis angyalok sóhajta néztek az alvó Istenkére.

A jó Istenke még mindig édesen mosolygott.

Ki tudja, nem-e az ő kedvencz anyalkáit látta táncolni almában az ő fiaival, az édes hazát védő derék honfiakkal?...

A fikus kis angyalok újra körűfogták a puha selyemagyat, s esőpp kis kacsoikat szépen összetéve vártak az Istenke ébredését.

A jó Istenke: mosolyogva ébredt.
Persze amint meglátta ágya körül azt a sok kis rimánkodó babafejet, azonnal tisztába volt a kérésűkkel, s szóhoz se engedve jutni őket, jóságosan megszólalt:

— Nem bánom na, menjetek kis haszon-talanok; hanem aztán előre megmondom, hogy

*) Arról értesültünk, hogy t. munkatársunknak a san-sebastiani bikaviadalról írt verse egyesek bizonyos esetre való czélzást láttak; sietűk e téves fel fogást épen azzal eloszlatni, hogy ime utána kiadjuk a másik hasonlő tárgyú darabot. Mi is különösen diák barátunk nemcsak a helyi aktuál-táshoz fűzi reflexióit s czélja nemcsak a megtorlás, hanem a jövőre vonatkozó figyelmeztetés is.

Szerk.

én hozzam ne merjetez jönni rimánkodni a báli ruháért mert nekem nincs.

— Na csak mulassatok a függetlenségi bálban de beléjük is szeressetek a tánczotokba, mert azok nagyon drága gyerekek, az ő házasságuktól függ Magyarország függetlensége.

De bizony a végső intő szökat már nem is igen hallott az örömeben szötrebbent angyalsereg, csak rohantak egyre-másra a mennyei szabóműhelybe, a hol holdsugarakból és szívárványból készítik a báli rubát s csak úgy a levegőből kiáltozták oda egymásnak:

— Pá! pá!... a viszontlátásra szombaton esete a függetlenségi bálban ott, mindnyájan ott leszünk!...

A jó Istenke még utánuk kiáltoita jó hangosan:

— Aztán ott legyetek ám pont kilencz óraker, ne várássá ok magatokra a legenyeket!

Természetes, hogy négy hangra kiálltotak vissza chórushan:

— Mindnyájan ottan leszünk!...

Na de nem is angyal az a ki ott nem lesz.

Mars.

Hajdúvármegye a mult hóban.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, febr. 15.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap d. e. tartotta rendes havi ülést: gr. D é g e n f e l d József főispán elnöklete alatt, melyen a folyó ügyeken kivűl az egyes szakelőadók is terjesztették jelentésüket a mult hórol.

Az egyes jelentéseket a következőkben ismertetjűk.

Alispáni jelentés.

A közbiztonaági viszonyok teljében jók voltak, felemlítésre méltó módon egy esetben zavartattak meg. — A hasznos háziállatok egészségi állapota a mult hó kedvezőnek mondható, amennyiben Kaba, Egyek és M-Péres községekben a sertésvesz megszűnt és ezen községekben a zárlat feloldásával a szabad állatforgalom helyreállított. Ragadó állati betegség csupán két községben fordult elő: H-Dorogon két esetben rühkór, H.Had-házon szintén két esetben viszketegség, Ezután a felyelmi ügyekről számol be a jelentés. A mult hóban újabb felyelmi ügy nem m e r ü l t f e l.

Tanfelygyelői jelentés.

A tanfelygyelői jelentés C s á n k y Viktor tanfelygyelő betegsége folytán W e s z p r é m y Zoltán főjegyző terjesztette elő. A jelentésből megtudjuk, hogy az iskolázatás az egész megye területen kielégítő volt. Az iskolában a tanítás rendszeren folyik, csak három községben szűnetel, illetve szűnetelt a tanítás, u. m. H-Szoboszlón a Szabó Gyula fele leányiskolában, továbbá a nádudvari és földesi összes iskolákban, melyek kanyaro miatt bizonytalan időre bezárattak. A h-bő-szőrményi ev. ref. presbiteriumok, — mivel nincsen a tankötelesek számához képest elég iskolájuk s a tantermek egyresze is kifogás alá esik, felszólította az iskolák rendezésére, újak szervezésére s kifogásolták gyors kiigazítására. A közokt. miniszter megküldte a gazdasági ismétlő iskolák rendtartásra vonatkozó nyomtatványokat s a tanítójelöltödeves korpótlékok tárgyában kiadott rendeletet.

A h-szoboszlói polgáriskola építési terveit a miniszterium műszaki osztálya nem találta a kívánalmaknak megfelelőnek s azért visszaküldte átalakítás végett. — A mult hónapban a h-ujvárosi iskolákat látogatta meg.

Tisztifőorvosi jelentés.

A közegészségügyi állapot az előbbi hónapokhoz viszonyítva rosszabb volt, mint-hogy a születé-ek száma csökkent, a halálozás növekedett, s így decemberhez képest a szaporulat is kevesbűl, nemkülönbén a vár-

megye több községében járványos kórok uralkodtak. Nagyszámúban történtek hevenylobos megbetegedések, különösen tüdőgyulladás, mely oly nagy mérvű volt, hogy a benne elhaltak száma az összes elhaltak 20%-át teszik. A halálozások közül a legnagyobb veszteséget másodsorban, s veleszületett gyengeség okozta, majd a gümőkóros betegülések, gyermekkori görcsök, öregségi kimerülés szedtek a legtöbb áldozatot. A hevenyfertőző kórok közül a difteritisz 111 esettel apadt decz. hónapra képest, összesen 16 ilyen beteg volt, kik közül 7 elhalt. A vörheny 5 esettel több volt mint deczemberben és pedig 89 vörhenyes került észlelés alá, a mult hóról maradtakkal együtt 101, kik közül 37 gyógyult, 11 meghalt, 63 kezelés alatt van. Kanyaró 4 községben fordult Nádudvaron és Földesen 391 illetve 187 megbetegedéssel, úgy hogy az összes betegek száma 616 volt, kik közül 484 gyógyult, 16 meghalt 116 apolás alatt van — Szamarhurut 5 helyen 23 esetben fordult elő, ebből felgyógyult, 2 elhalt 18-at kezelnek hagymáz 4 esettel szerepelt így ez a betegség örvendően lábbhagyott és hólyagos himlő könnyebb természetű járványa még mindig uralkodik s 50 beteget volt a mult hóban, kik közül 30 meggyógyult, 4 P-Ladányban meghalt, 16 kezelésben maradt az örvéndezkedések a t. főorvosi hivatal felügyelete alatt történtek. A mult hónapban egy veszett eb egy gyermeket mart meg, kit a Pasteur-intezserebe küldtek. Öngyilkosság 4 volt, rendkívüli haláleset 2 fordult elő.

Népesedés.

Januárban a vármegye területén 536 születés történt 28 halvaszületéssel. Elhalt 350 egysz. A halálozás Csegén 7, H.-V.-Percsen és M.-Percsen 1—1 esettel felülmulta a születéseket, a születések száma a mult deczemberben 1-el több a halottaké s a szaporulat 158, amely szám 19-ai kevesebb mint a deczemberi.

Pénzügyigazgatói jelentés.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a mult hóban egyenes adóban befizetett a plgárság 17986 frt 78 $\frac{1}{2}$ krt., mely a mult évinél kevesebb 5256 frt 70 krral s maradt 377852 frt 18 kr. hátralék mely a mult évinél 18495 frt 18 $\frac{1}{2}$ krral több. Hadmenten-tességi díjba befizettek 369 frt 21 krt., a mult évinél kevesebb 22 frttal, maradt 15432 frt 20 kr. hátralék, mely a mult évinél 2043 frt 28 $\frac{1}{2}$ krral több. Az illetékek és jövedékek közül emelkedett a bélyeg és a dohány és hátravámjövődék fogyott a jogilleték és díj-jövedék jöv. delme. Fogyasztási és italadó befolyt 21782 frt 53 $\frac{1}{2}$ kr., a mult évinél több 7649 frt 87 $\frac{1}{2}$ krral. Fizetési halasztást adott 2, időleges házadómentesség 2 esetben.

Ügyforgalom.

A törvényhatóság és közig. bizottság mult havi ügyforgalma a következő volt. Arjort hat. 192, közig. biz. 104, érkezett th. 1389, k. b. 66, összesen th. 1581, kb. 170. elintézési nyert th. 1448, kb. 90 hátralek th. 133, kb. 80, melyek egyrésze közgyűlési, illetve januárban érkeztek.

Ujdonságok.

* **A szerkesztőség golyója.** A kelepelő madár ma reggel bekopogtatott Neizer (Forgács) Antal kollégájának ablakán s a Homokkert lakosait megszaporította, boldog szülőit és minket, az ő szerető kollégáit megörvendeztette egy erős egészséges leánykával. Legyen is egész életében örömeik benne hogy örüljenek az olvasók is, akik az edesapja tarczáit olvassák!

* **A birtokváltási illetékek.** Hnssza-nehez vajudáson megy keresztül a város rendezési és szepitési pénztár gyarapítására szolgáló ingatlan változási illetékek ügye. Az első szabályrendelet két évig hevert a belügy miniszternél, aki csak akkor válaszolt érdemi leg a város fölterjesztésére midőn a pénzügy-miniszter nagy vonakodás után hozzájárult az illeték szedéséhez. Akkor a miniszter Nagyvárad város hasonló szabályrendeletet küldötte

le mintának: de a város nem vette figyelembe azt s arra való tekintet nélkül állapította meg az ingatlan változási illeték szedéséről szóló új statutumot. De a belügyminiszter ezt sem hagyta jóvá s tegnap visszaküldötte az iratokat azzal a megjegyzéssel, hogy a város a mintához alkalmazkodjék.

* **A visszaküldött szentegyleti alapszabályok.** Az izr. Chevrak Adische szentegylet a mult évben némi módosítást tett alapszabályain, de bennhagyta azt a pontot a régiből, mely szerint a Debreczenben elhalt egyleti tagokat csak az egylet engedélyével lehet más községben eltemetni. A miniszterium az új alapszabályokat nem erősítette meg, hanem megjegyzésekkel visszaküldte s eljárását épen ezzel a régi ponttal okolja meg, úgy, hogyha a Chevrak ehhez a ponthoz ragaszkodik, meg kell maradnia a régi alapszabályokkal.

* **Meghínsult betörés.** Debreczenben a nagyreményű férfiak megirigvelték a szabócsai szociális mozgalmakat. Ők is megmozdultak tehát és pedig mas irányban, kerülve a katona szuronyok vilogó hegyét és nem remegve a kapitányi börtön enyhe melegétől. Czli Mihálynak a retek-utczán 1228 szám alatt levő üzletébe akárik betörni tegnap éjjel, de bűnös mampulációt s idje korán elriasztotta őket. Kiket? A megindított vizsgálat talán kifogja deríteni.

* **Barabás Miklós meghalt.** A magyar festőművészet egy kiváló veteránja dőlt ki az elők sorából. Markusfalvi Barabás Miklós a m. tud. Akadémia levelező tagja, akadémiai festő, a vaskorona rend lovagja, szombaton nyolcvannégy éves korában meghalt. — A század elején és a nemzeti fölendülés korában egyike volt a vezérő magyar talentumoknak a festőművészet terén. Tömerdek rajza maradt hátra s egy-két nagyobb kompozíciója is (a Nemzeti Múzeumban van a Parasztlakodalom és a Vándor cigányok) a melyekről meg lehet ismerni az elsőrangu tehetséget. Nevének fenyt és hirt azonban arcképei szereztek, a melyeknek száma legi. A század első öt tize déből alig van Magyarországnak nevezetes embere, kit le nem festett volna. Legkedvesebb társasága irok és színészek voltak és arcképeiben is többször azokat örökítette meg. Köz tudomásu, hogy Petőfi egyetien hiteles és jó arcképét az ő önjya nyomán ismerjük. Született 1810 febr. 2-ön Markusfalván, Haromszékmegeyében, székely lofó-csaladból. Olajba festeni Kolozsvárt tanult, olasz mestertől. Szerencsésül a harmincas években Bukarestben ütött főt, hol főrangu orosz part fogói akadtak. Később hosszabban tartózkodott Olaszországban is. 1840-ben Pesten telepedett meg és m ghaszadott, nőül vevén Susanne B o i s d e C h e s e n e kisasszonyt Konstansból. Ekkor kezdődött nagyobb aranyu genre kép festése, a mit később az arcképezés köveit Foglalkozott irodalmilag is a festészetrel és a távlatannal. A hazai képzőművészet 1877-ben ünnepelte Barabás felszazados festői jubileumát. A veterán művész azonban azóta is dolgozott. Utolsó kiállított műve egy leányfej volt 1889-ben. Temetése tegnap d. u. 3 óra-kor volt a Csillag utca 12 sz. gyszahzából. Temetésén testületileg vettek részt a művész egyesületek: az országos képzőművészeti társulat, a melynek alelnöke volt, a magyar képzőművészek egyesülete és a Nemzeti Szalon. — a mely a hslál hírére kitűzte a gyászlobogót. A temetésen óriási közönség volt jelen. Ott voltak az író és művészvilág számos kitűnőségei. A temetést Szász Károly ev. ref. püspök vezette, ki könyekig megható gyszbeszédet tartott az elhunyt művész felett.

* **Végtárgyalás egy csődügyben.** A debreczeni kir. törvényszék büntető tanácsa tegnap óta egy olyan bűnüggyel foglalkozik, mely nem mindennapos s tekintve a nagyszámú tanukat s a bűnper bonyolalmait még pár napig el fog tartani. Négyen ülnek a vádlottak padján. Első rendű vádlott Weisz Zsigmond, rajta kívül vád alá vannak még helyezve Weisz Mihály, Weisz Vilmos és Brener Miksa. A törvényszék tanácsa következőképp alakult meg: Elnök Szeőke István, előadó bíró Hoffmann József, szavazó bíró dr. Tóth Aurél

ügyész dr. Nagy László, jegyző Paraszky Gyula. Első rendű vádlottat dr. Ozory I, mg a többi vádlottakat dr. Berényi J. ügyvéd védi. Tegnap reggel 9 óra-kor kezdődött a tárgyalás. Az első nap a vádlottak kihallgatásával telt el. Weisz Zsigmond pár évvel ez-lótt megvette Poszert-fele borkereskedést. Még mielőtt a ku-dozásokban b esatkozott volna az üzlet tulaj-donosával, italmérési engedélyért folyamodott a pénzügyigazgatósághoz, hogy hatvan-utczai bormérésében szeszes italokat mérhessen de erre az engedélyt nem kapta meg. Az egyezés ezután létrejött, még pedig oly képen, hogy Weisz Zsigmond a üzletet a felszerelésekkel együtt megvette 15000 frtért. A vételárból 2000 forintot a szerződés aláírása alkalmával át is adott, a még fennmaradt összeg névve úgy egyeztek meg, hogy havonként 500 frtot fizet. Weisz Zsigmond a részleteket három hóig pontosan meg is fizette, de aztán a fizetés elmaradt, s hogy azonban az üzletet átvette, nemsokára Weisz hitelezői végrehaj-tást fogantatosítottak ellene. — Érték azonban semmisen volt. — Mert mikor az üzletet átvette pénzzel nem rendelkezett s a 2000 fo-rintot, melyet az üzletvételekor fizetett Posz-szertnek, testvérétől Weisz Juluskától kapta. Weisz Zsigmond eközben még azt is megtette, hogy fióküzleteket alapított — melyekben a szeszes italokat a főüzletből szállította. A rendelések is egymást érték, úgy, hogy rövid 8 hó alatt mintegy 25000 frt értékű szeszes italokat s bort rendelt. Még egy évig tánt állt fenn az üzlete, mikor váratlanul csődöt kért maga ellen. A törvényszék csődbiztosul K o v á c s G á b o r ü g y v é d e t nevezte ki, majd ennek halálával dr. T ú d ó s Lászlót nevezte ki tőmeggond-nokul. A leltározás alkalmával nem sok érté-kű árut találtak az üzletben, valamint a rak-tárakban. — Kauziót is vett fel fulbeaitól de azt nem fizette vissza. A törvényszék is beleavatkozott a dologba s a bonyodalmas bűnper vizsgálata hónapokig trktott s a vád-lott W e i s z Zsigmond is hosszú ideig volt vizsgálati fogságban. A vizsgálat eredménye az volt, hogy az ügyesség W e i s z Zsigmond-csalárd bukás, hamis eskü és két rend-beli sikkasztás és csalás büntetteért; — W e i s z Mihályt csalárd bukás büntetében való bűnrészesességért és a-lásbüntetteért W e i s z Vilmost csalárdbukás büntetében való részesség miatt Böener Miksát csalárd bukás büntetében való részesség miatt, csalás büntette miatt helyezte vád alá, mely vád alá helyezési végzést egy a törvényszék, mint a tábla helyben hagyta. A törvényszék előtt halmazával fekszenek az akták s tekintve a bűnper bonyodalmas szá-lait s magát a bűnper anyagát, a tárgyalás meg egy pár napig eltart. — Tegnap és ma délelőtt csak hat tanut hallgattak ki. — Az elnök rendkívüli gyakorlottsággal, szakértelem-mel, higgadtan és tapintatosan vezeti a tar-gyalást.

* **Lopás a homokkertben.** A Homok-kert imár nem csak a posta mizeriákról nevezetes, hanem kezd kulforrása lenni ismét a szenzációs dolgoknak. A legújabbban avval számolnak be erről a nevezetes helyről, hogy Szabó Ferenc ottani lakosnak a padlásáról ma éjjel ismeretlen tettesek két disznó husát és szalonáját elloptak. Szabó jelentést tett a mezőrendőrségnél az esetről, s a rendőrség szigoru vizsgálatot indított az ügyben.

* **Domokos ünnepély a főiskolában.** Debreczennek mindig voltak nagy fia, kik hatalmas lépéssel vittek előbbre az Alföld e metropolisát a kultura s haladás ösvényén. — Ilyen volt Domokos Lajos is, Debreczen város híres főbírája a mult században, ki szeretett főiskolájának is mindig halásszívű gyermeke volt. Az ő tanácsára hozták be száz évvel ezelőtt a magyar nyelvet főiskolánkba, ő volt az, akinek sürgelő szavára létesült a jogaka-démia, mely 2 év mulva százados évfordulóját ünnepelheti. Az ő emlékét álli meg a debreczeni jogász önképzőkör, midőn f. hó 19-én a collegium dísztermében ünnep-lyt rendez, — mely meg fog emlékezni alkotásairól, s képet akarja nyujtani azon kornak, melyben élt és munkált. Emlékezzünk meg a nagy férfuról,

kinek sokat köszönhet városunk! — A jogász önképzőkör ezuttal is meghívja az ünnepélyre Debreczen nagy közönséget. — A «Debreczeni Joghalgatók Önképzőköre» által a magyar tannyelv behozatalának és Domokos Lajosnak mint ez ügy főelőmozdítójának s a jogakadémia létesítése előharcosának évszázados emlékére 1898. évi február hó 18-én a főiskola dísztermében rendezendő ünnepély műsora a meghívó szerint a következő: 1. «Hymnus». Előadja a főiskolai énekkar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja dr. Kérészy Zoltán jogakad. tanár ur. 3. Általános költemény. Irta Kuo Bela 2 jh. Szavaltja Sipos Béla 2 jh. 4. Domokos Lajos emlékezete. Irta és felolvassa Balog Béla 4 jh. 5. Felolvasás. Tartja Konrad Ernő 4 jh. 6. Zárszó. Tartja Korsós Zoltán 3 jh. 7. «Szózat». Előadja a főisk. énekkar. Az ünnepély kezdete 5 ór. kor.

* **Hölgyeknek** csinos és elegáns utcai bál és menyasszonyi ruhákat, belépőket készítenek — jutányos áron — a legújabb divat szerint felelősség mellett *Kronovitz Matild* Budapestről Nagy-uj-utca 1770. szám, (Weinberger Lajos ház.) — Angol ruhákat különös figyelembe ajánl.

* **Telegdy szinmű alapítvány.** Tegnap d. e. tanácsülés volt Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöklésével. A tanácsülés egyik legfontosabb tárgya a Telegdy-féle szinmű alapítvány levél volt, melyre a záradékot úgy a városi tanács, mint a Csokonai kör rávezette Komlóssy Arthur főjegyző felolvasta a záradék szövegét, mely így hangzik: A városi tanács 189/10503 bkg. határozat alapján ezen alapítvány anyagi részének a nemes alapító által kifejtett módzatok szerinti kezelhetősére vonatkozó megajzását elfogadván s a fentebb előadott módon teljesítvén, — kinyilatkoztatja hogy az idők folyamában az ellenőrzést és a felügyeletet lelkiismeretesen gyakorolni fogja, a szellemi tekintetben való hozzájárulást pedig az alapító levél értelmében, a helyben működő Csokonai körnek, mint szaktestületnek készséggel atengeni. A rávezetendő záradék megállapítása után az alapító levelet mindkét záradékkal felküldi a városi tanács újon a belügyminiszterhez jóváhagyás végett. — A boldogult Telegdy K. Lajos féle alapítvány kamatai az esetleges beérkezendő munkák leg jobbjának a nagylelkű alapítványozó születése napján 1896 márcz 24-én lesz először kiadva.

* **Az orvos-gyógyszerész egyesület felolvasása.** Szép szamu tulnyomólag hölgyekből álló közönség előtt folyt le tegnap az orvos-gyógyszerész egyesület népszerű felolvasása Az előadó asztalnál dr. Kellner Elek foglalt helyet, a ki Mihalovics Jenő gyógyszerész esevegő modorban megírott felette érdekes munkáját olvasta fel a házi gyógyszerekről. Az egészséges humor, a mely a tanulmányon keresztül vonult, gyakran jóízű nevetésre indította a hallgatókat, — a komoly részek pedig, amelyek az összes házi szereket felsorolták, sok hasznos tudnivalókkal ismertettek meg. Az élénk tetszéssel fogadott felolvasás után dr. Tüdös Kálmán orvos értekezett a különféle sport nemekről és azok hasznairól. Az érdekes felolvasást zajosan megjelenezték. Az orvos-gyógyszerész egyesület jól teszi, ha mindkét munkát minél szélesebb körben is elterjeszti. Sokat fog okulni és tanulni belőle a közönség.

* **Vendéglősök táncvizalma.** Vettük a következő meghívót: A debreczeni szállodások, vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok Ipartársulata, valamint a Debreczeni Pinczér-Egyesület 1898 évi márczius hó 2-án, a Bika szálloda dísztermében zártkörű táncvizalmat rendeznek. A rendező bizottság élén Vilmos Lajos ipartársulati elnök. Bornyász József ipartársulati tb. elnök. Hauer Bertalan ipartársulati alelnök. Kovács Dezső a vigalmi bizottság elnöke. Milleker Lajos a vigalmi bizottság alelnöke. De. Benedek János ipartársulati jogtanácsos. Privitzer József pénztárnok. Erős Jakab, Rosenberg Simon ellenőrök. Vettessy Béla ipartársulati és vigalmi biz. titkár. Személyjegy 1 frt. Család jegy 3 frt. Páholy 5 frt. (Páholyba menők külön személyjegyet nem kötelesek váltani.) A táncvizalom tiszta

jövedelme részben a Magyarországi Szállodások, Vendéglősök, Kávéosok, Korcsmárosok, Pinczerek és Kávéosok országos nyugdíjintézete által Debreczenben 1898 évi május 10., 11. és 12-én tartandó kongresszus költségeire, részben az ipartársulat javára fog fordítani. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

* **Verbuvalás Párisban.** Az 1900 páris világiállítás mellett élénk akciót fejt ki a «Magyarország Párisban» című vállalata, mely társas kirándulásokat szervez a XIX századot berekesztő világiállítás és a világ szívéhez ahogy Párist nevezik a megtekintésére. A vállalat igazgatósága nagyobb városokban bizottságot alakított a kirándulások rendezésére. Így Debreczenben is. Az előmunkálatokban Grünwald József, a kereskedelmi és iparkamara s. titkára fejt ki széleskörű akciót a megalakult bizottsággal, melynek élén Wolafka Nándor püspök, és Szabó Kálmán a kereskedelmi és iparkamara elnöke állnak. A mozgalomban még a következők vesznek részt: Géresi Kálmán tanker. kir. főigazgató Dóczy Imre, ref. főgimn. igazgató, dr. Bayer Ferenc kir. akadémiai igazgató, a Komlóssy Arthur városi főjegyző. Veszprémi Zoltán megyei főjegyző, Fenyéri Zádor Lajos a keresked. társulat elnöke, Szűcs Libály gazd. tanít. igazgató, Serli Ede az iparoskör elnöke, Riki Antal gazd. egyesület alelnöke, Márk Endre ügyvéd, Könyves Tóth Kálmán ref. lelkész Ormódy Lajos az I. Magyar általános biztosító társaság főtitkára, dr. Szántó Sámuel ker. akadémiai tanár Koncz Ákos a «Debreczeni Ellenőr» Zoltai Lajos a «Debreczeni Reggeli Ujság» Kohányi Gyula a «Debreczeni» Than Gyula, a «Debreczeni Ujság» szerkesztői, Berger Jenő építész és László Albert könyvkereskedő.

* **A nyomor miatt.** Tegnap este a péterfia-utca 1853 számú háza előtt egy kopott ruhájú öreg asszony hirtelen öszesedett. A közelben álló rendőr szerezésére észrevette s eszméletlen állapotban becsillította a köz-kórházba, hol kis idő múlva magához tért és ekkor megállapították, hogy özv. Nagy Sándornának hívják s a rossz táplálkozás okozta gyengeségben szenved.

* **Szabad a vidéki hus behozatala.** A belügyminiszter tegnap jóváhagyva elküldte a vidéki husbehozatala és a nem iparosok által vágott állatok husának piaczon elárúsítására iránt alkotott szabályrendeletet, mely most már rövid idő múlva életbe léphet.

* **Az egyedüli kellemes ízű természetes hashajtószer a Ferencz József keserűvíz.** Hatása enyhe, biztos és minden mellékhatás nélkül, miért is az orvosok különösen ajánlják. Mint rendszeres adag egy boros pohárral reggel éhgyomorra véve, elégséges. Mindenütt árusítják.

IRODALOM.

Főhívas előfizetésre.

Márczius 15-ike az ébredés ünnepe. E napon virradt meg újra a szabadság hajnala, a hon ege e napon uszott újból ragyogó pírban, Kárpátoktól Adriáig e napon terjeszté ismét melengő sugarait és derengő fényét az elnyomatás homályától évszázadokon által borított magyarok napja.

E napot ünnepeli kegyeletteljesen és lelkesen a magyar nemzet évente s készül megünnepelni nagy fényvel az idén is. 1848-ban márczius 15-én, tehát 50 évvel ezelőtt hangzott fel először szózatként ama költői megnyilatkozás, mely villámgyorsan találta minden magyar szívet s melyet dörgőn visszhangozá nyomban minden magyar ajk: «Talpra magyar hi a haza» . . .

Petőfi Sándor a magyar nemzet újjászülése korának lánglelkű dalmoka, e napon röpitte országába «Nemzeti dal»-at s annak gyújtó hatása lángba borította Magyarországot, mely lángengerből emelkedett ki Phönix-ként fényszárnnyalva a szabadság.

Miódon tehát nagy, magasztos ünnepre készül Magyarország, alulirott czég — mint a magyar közmívelődés egyik zászlóvivője — az

ünnepségek emeléséhez szintén hozzájárulni nem csak kíván, de kötelességének tartja s ezt legmélóbban úgy véli teljesíteni, ha kiadásában közreboctát egy fényes kiállítású 100 zeneművet (énekhangra zongorakísérettel) tartalmazó albumot, melyeknek szövegei egytől-egyig Petőfi Sándor muzsájának szüleményei. A 150-nél több oldalra terjedő kötet «Petőfi Album» 100 ének és dal zongorakísérettel Petőfi Sándor szövegeire czimen s a következő zeneköltők legkiválóbb műveit tartalmazva fog megjelenni;

Id. Ábrányi Kornél, Beleznay Antal, Doppler Károly, Egressi Béni, Festetich Leó gróf, Füredi Mihály, Hubenay Klara, Langer Victor, Lányi Ernő, Mihalovich Ödön, Mosonyi Mihály, Orcey Bódog báró, Ögyek, Simonffy Kálmán, Szényfy Gusztáv, Thern Károly, Volny Vilmos és Zimay László.

A dalok válfajai közt lesznek: hazafias-szerelmi-, bor- és pusztai dalok, valamint 40 a magyar népdalok gyöngyeiből.

Felhívjuk tehát Petőfi Sándor költészetének s a magyar zeneirodalom kedvelőinek figyelmét eme a maga nemében paratlanul álló albumra, melyet az alulirott czég előfizetés útján boctát közre még pedig oly csekély áron, hogy azt a márcziusi nagy napok becses emléke gyanánt a legkönyebben bárki is megszerezheti.

Hazafias üdvözléttel

Rózsavölgyi és Társa

cs. és kir. udvari zeneműkereskedő czég.

48-as Almanach. A Magyar Hirlap most, néhány héttel az album szétküldése után második ingyenes-kötetet ad olvasóinak. — E, második kötet 1848 ötven éves jubileumára és emlékére készült, alakra és kiállításra nézve hasonló a karácsonyi albumhoz. Legtöbb tartalma 1848 eseményeinek leírása és szereplő nagyjainak méltatása. 1848 kis képes története ez, élvezetes olvasmány és becses emlék. Jókai a nagyszerű kor egyik legnagyobb alakja, akit most a Magyar Hirlap mint legfőbb munkatársát tisztelhet, gyönyörű arcképet dedikált olvasóiknak és ez a fotográfianál szebb kiviteli arckép a második album külön melléklete. E második albumot díjtalanul kapja meg minden újonnan belépő előfizetőnk.

KÖZGAZDASÁG

A kereskedelmi és iparkamara közleményei.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur tudatja, hogy a hamburgi cs. és kir. főconsulatus jelentése szerint Kelet-Indiának a monarchiából való drótszegbevitele örvendetesen emelkedik, mindazonáltal a hazai gyárosok még mindig nem képesek a keresetnek megfelelni.

Ennek folytán kívánatosnak látszik, hogy hazai gyáraink közül azok is, melyek eddig gyártmányaiknak Kelet-Indiába való kivitelérel nem foglalkoztak, az ottani piacot üzleti tevékenységükbe vonják.

A szerb kir. pénzügyminiszterium ismételve figyelmezteti a szállítókat, hogy pamut hulladékok csakis a fertőtlenítő készülékkel felszerelt belgradi vámhivatalon át vihetők be Szerbiába és az árut tartalmazó baloknak nem szabad 50 centiméternél nagyobb átmérővel birniok.

A fertőtlenítési illeték meghatározott díjszabás szerint a bevutó által fizetendő. A m. kir. államvasutak igazgatósága különböző, már használt gépek u. m.: stabil gözgépek, gőzpörty, gyalugép, csavarvázógép, stb eladását határozta el, melyekre f. évi márczius 3-ig vételi-ajánlatokat az anyag és leltár beszerzési osztályában (Andrássy-ut 73. sz.) elfogad.

A feltételek hivatalos helyiségünkben megtekinthetők.

Tekintettel arra, hogy a külföldön téves értesülések alapján olyan hírek terjesztettek, hogy a filoxera pusztításai következtében valódi tokajbor ma alig lenne kapható, a zemlénmegyei gazdasági egyeslet Sátorajja-

Ujhelyen 1897. május 15-én borkóstoló kiállítás rendezett, melyben a bortermelők mintegy 500 különféle bormintával vettek részt, mely minták mintegy 6000 hektoliter tokaj-hegyaljai bort képviseltek.

Ezek azonban csak kis részét képezték a tokaji borvidékek készletben levő eladásra szánt boroknak.

A kiállított borokról a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur, megküldte kamaránkhoz a katalógust, mely az érdeklődők által a kamaránál megtekinthető.

Zólyom sz. kir. város képviselőtestülete azon szabályrendeletét, melyben a város területén a házalást — bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogai epségben tartása mellett — betiltotta, a kereskedelmi m. kir. miniszter ur jóváhagyta.

A m. kir. kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megküldte kamaránkhoz azon a m. kir. technológiai iparmuzeum által javasolt szabályzatot, mely a nagyobb mennyiségben szállítandó papírok megvizsgálása tekintetéből dolgoztatott ki.

Fel vannak ezen szabályzatban sorolva egy a papírneműek, mint azon összeg, melyet a megvizsgálásért a technológiai iparmuzeum felszámít.

A szabályzat hivatalos helyiségünkben megtekinthető.

A debreczeni kir. főügyészség közhírré teszi, miszerint a f. évi június 15-én szállítandó különféle butorok biztosítása tekintetéből f. évi március 15-iki lejárattal nyilvános árverést tart, melyre a feltételek és a beszerzendő butorok megnevezései és árai kamaránknál megtekinthetők.

A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmakat küldte ki:

Vezérmű tandem-gépek számára. — Elektromos taninfúró berendezés — Visszalökés által töltő löfegyver. — Eljárás a csatornabiz főlészálásának megakadályozására és esztrich szellőztetésére. Víz velocipéd. — Újtás betűszószó gépeken. — Eretőkeszülék cseplőgépek számára. Esztergapad vasúti kocsierekészítésére. — Gyorsajtó. — Készülék vasúti vonatok gázlámpáinak egyidejű megújítására, valamint egyes kocsi-ban levő lámpák ki- és beiktatására. Váltó földalatti vezetékkel bíró villamos vasutak számára. — Csapkekészítő gép. — Újtások gyemantúrókön. Légző készűék. — Eljárás és készülék sóprónek szeszes italokból való eltávolítására.

Mindazok, akik szabadalmak és találmányok iránt érdeklődnek, a szabadalmak leírását és rajzait hivatalos helyiségünkben megtekinthetik.

A műtrágyázás sikertelenségének okairól

A Debreczen eredeti közleménye.

Hogy a műtrágyák alkalmazásával a talaj termőképessége és jóvelmezősége természetesen fokozni lehet, annak legvilágosabb bizonyítéka azon körülmény, hogy azoknak használatára évről évre kiterjedtebb mérvet ölt, és az évenkénti felhasználott műtrágya mennyisége rohamosan emelkedik.

Még nagyobb lenne azonban a műtrágya fogyasztás az esetben, ha elő nem fordulnának oly esetek, a midőn egyes műtrágyaféléknek alkalmazása a hozzájuk kötött várakozásnak meg nem felel, s nem hogy természetesen idezse elő, hanem épp ellenkezőleg a terméshozamot csökkentti. Természetes azután az, hogy a gazdák a kik ily kedvezőtlen tapasztalatot szereztek a jövőben nemcsak maguk nem fognak műtrágyát használni, hanem lefogják beszélni erről azokat is, a kik a műtrágyával kísérletet óhajtanak tenni.

Már pedig a műtrágyázás sikertelenségének oka annak, az esetek legtöbbszörében nem a műtrágyában rejlik, hanem egyéb körülményekben. A következőkben röviden azon kérdésre akarok megjelölni, mi lehet oka annak, ha egy műtrágya valamely talajon a termőképességet nem fokozza?

Úgy a kísérletek, valamint a gyakorlat

is beigazolták azt, miszerint az egyes talajokon, egyes növények alá száz más és más műtrágya alkalmazása jár anyagi haszonnal. Így p. o. árpa alá az egyik talajon Thomas salak, másikon a szuperfoszfát fizeti ki magát. Ismét egy másik talajon a foszforsavtrágyák csak az esetben fokozzák a termés huzamot, ha azokkal egyidejűleg nitrogéntrágyát, az egyik esetben p. o. chilisalátromot, a másikon kén-savas ammott használunk.

Már most tehát önként folyik az elmondottakból, hogy a műtrágyák használatánál az első és fődolog megalasztani azon műtrágyákat, a melyek egy bizonyos növény alá az illető gazdaság talaján alkalmazva természetesen jó hatnak. Ahol a műtrágya a növény és talajra meg nem felel, ott sikerre számítani nem lehet.

De még az esetben is, ha a műtrágyát helyesen megválasztottuk, sikertelen lehet a trágyázás az esetben, ha nem adtuk abból annyit, a mennyi bő termés létre hozásához szükséges lett volna, vagy sikertelen lehet az esetben is, ha a műtrágya nem a kellő időben hintetett el, vagy pedig nem lett kellően alaktakarva.

A sikertelenség oka rejthetik magában a fizikai tulajdonságaiban és nedvességi viszonyaiban is. Az oly talajokon, melyek gazdasági eszközökkel kellőképp meg nem munkálhatók, ha a talaj nem elég porhanyó, úgy a műtrágyák majdnem hatástalanok. De nem sok eredményt várhatunk a műtrágyázás után az esetben sem, ha a talaj túlságosan száraz vagy túlságosan nedves. Mindkét esetben a műtrágyázás hatástalan.

De nem sok eredményt várhatunk a műtrágyázás után akkor sem, ha a talaj humuszban szegény.

A műtrágyákat legjobban értékesítik az oly talajok, melyek jól megművelhetők, jól beérnek, mélyebb rétegek s humuszban nem szegények, ha ezen feltételek mellett még a kellő csapadékokban is részesülnek.

Az oly helyeken, hol erősebb májusi fagyok szoktak fellépni, nem sok sikert várhatunk az oly műtrágyától, melyek a növényzet fejlődését gyorsítják, minthogy az előre haladottabb növényzetben a fagy nagyobb kárt tesz, — mint a kevésbé fejlett növényzetben.

Ne várjunk nagy sikert a műtrágyáktól a magasabban fekvő vidékeken sem. Az ilyen helyeken a növényzet fejlődése rövidebb ideig tartó vegetatív idő alatt a műtrágyákat nem képes teljesen kihasználni.

Végül felemlitem azt is, hogy a műtrágyák kártékonyan is hathatnak a növényzetre az esetben, ha oly anyagokat tartalmaznak, — a melyek a növényekre igen mérgezőleg hatnak.

Az elmondottakból tehát azon következtetés vonható le, hogy a gazdának magának kell a talajviszonyoknak és a természetű növényeknek megfelelő műtrágyákat megválasztani, amit — hogy a nagyobb anyagi veszteségeket kikerülje — elsőben kisebb területeken végre hajtott kísérletek alapján kell megállapítania s csak az esetben szabad a nagyban való műtrágyázásra áttérnie, — ha kísérletek alapján már megfelelő eredményhez jutott.

CSARNOK.

A Hippolyte fékezője.

Irta: Brioux,
(Folytatás.)

Marchandné, a felesége, nem ellenkezett vele. Csinos kis jóvelmük volt és Hippolyte csak keveset költött. Mióta egybekeltek, mindig az asszony volt az ur a háznál. Mikor még Hippolyte hivatalnok volt, havi fizetését érintetlenül szokta hazavinni a nejének, a ki minden héten tíz frankot adott a kezibe, hogy »legénykedhesse».

Marchandné egy kis hozományt is vitt volt a házhoz, melyet később egy két szerény

örökség is növesztett. A leányuk jó egészséggel nőtt fel és Lillebe ment férjhez egy kárpitoshoz.

A két öreg egyedül élt, visszavonultan, boldogan. Hippolyte tervének megvalósítására törekedett; az asszony pedig úgy bánt vele, mint egy nagy gyermekkel, elhalmozva őt az anyai szeretet kincsével, a mely szeretet azonban kissé zsarnok és féltékeny volt.

Szívesen látta a férjét erőgyűjtő fekezőjének kitalálásában elmerülve; mert annak ily módon gyakrabban volt szükége ő reá: mert most ep úgy kellett foglalkozni vele, mintha egészen kis gyermek lett volna, mert így meg jobban beszoríthatta az apró gondozások hálojába és teljesen ő kormányozta. A saját izlése szerint öltöztette. Érzeteinek megfelelően táplálta s ha szófogadatlán volt megpirongatta. Heteken át tartó szelíd engedelmisséggel fizettette meg Hippolyttal a kisebb nagyobb összegeket, melyekre annak néha szüksége volt, hogy a lakatossal megcsináltassa a különböző apró fém holmikat, a mik még mindig eredménytelen kísérleteihez keltek.

De mindezt nem rossz akaratul, nem rossz szándékkal tette, és a mikor Hippolytról beszélt, végtelen szeretettel és gyöngédséggel nevezte: »Az én nagy kicsikém»-nek.

Sobasem volt ilyen tökéletesen boldog. Páratlan vonzalommal csüngött a férjén; ő képviselte neki az egész világot. Együtt öregedtek meg egy közepes, de gondoktól mentes élet bekéjében, még arcvonásaik is hasonlókká váltak; mindig egyet gondoltak, szó nélkül is megérték egymást.

Marchandné mindennap fölment a »műhelybe», a hol néha megbotlott vagy egy kezeletlen kis kocsi-ban és nézte a férjét dolgozni; nézte, hogyan kalapálja a gombostű barmadrészénél is kissébb szöveket, raspolozza a parányi csavarokat, melyeket ő csak a szemüvegén át látott meg. Hallgatva ült ott, nem kérdezősködött, nem guyolódott; nagy meglepéssel látta az öregét így; egy munkával elfoglalva, a melyről jól tudta, hogy örökké fog tartani.

Titkos és nyugodt örömet érzett, a miért ő lehetett az erő e gyöngéség mellett. Hippolyte egy nap megakart mondani a véleményét valami jelentéktelen háztartási ügyben.

— Hagyd el edes nagy kicsikém, — mondá neki ekkor. Törődj te csak a te erőgyűjtő fekeződdel és engedd, hvgy én is vegezzem a magam dolgát.

Egy szóval, párfogolta a férjét, és ez mérhetetlen és edes büszkeséggel töltötte el.

Vasárnapként fekete szalon kabátba, mellénybe és nadrágba öltöztette. Az egyik zsebben, mindig ugyanabban, Hippolyte öt frankot és négy garast talált: két garast a piacon kéregető vak koldusnak, két garast tubákra, melyet a feleségének kellett hazavinni, és öt frankot, hogy »legénykedhesse». A legénykedés abból állt, hogy egy keveset billiárdozott, vagy piketirozott és a lakatosnak pár pohár abszintot fizetett, mert a barátság e nyilvánulása nélkül, az iparos már rég megtagadta volna, a különféle bízár rendelések elszállítását, a melyekkel a jó Hippolyte őt bőven elhalmozta.

Egy vasárnap aztán a balsors úgy akart, hogy politikáról beszélgesse. A lakatos és Hippolyte rettenetes gorombaságokat mondtak egymásnak és mikor másnap a jó öreg ismét beállított az iparoshoz, ez kijelentette, hogy nem dolgozik a nép kiszípolózóinak.

Ez nagy bánatnak volt okozója. Ebed atatt Hippolyte nam beszélt és minden kanallal ves lenyelese után, mely sókaj szállt fel a melléből. Este a vánkösokon hosszú ideig beszélgetett a fölhalat hálósapkaja az öreg arszony fekete bársonyszalaggal lekötött, kürtő alakú hófehér főkötőjével. A hálósapka elpanaszolta csalódását és nagy szomorúságát, a bársonyszalagos főkötő pedig jószágos szavakkal vigasztalta és a diskret és szűzies hálósapka falai, egész hajnali két óráig haligattak a halk sznttogs csendes neszt.

— Folyt köv. —

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynökök, kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok »Confidentia« czímen: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, V. Fűrdő-utca 4. szám intézendők.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben

mindenféle

Koczkázott, egyvonalas és sima

levélpapírok:

a következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

	1000 pld.
könnyű levélpapír czégyomással 1/2 ives	3 frt — kr
erősebb " " " " " " " " " "	3 " 50 "
erős finom " " " " " " " " " "	4 " 50 "
erős oktáv " " " " " " " " " "	4 " 50 "
merített " " " " " " " " " "	5 " 50 "
merített erős levélpapír " " " " " " " " " "	6 " — "
könnyű sima fehér levélpapír czégyomással 1/2 ives	4 " — "
erősebb sima fehér levélpapír czégyomással fél ives	4 " 50 "
erős sima fehér levélpapír czégyomással fél ives	5 " — "
igen erős sima fehér levélpapír czégyomással fél ives	5 " 50 "

Körleveleket, számlákat és minden egyéb kereskedelmi és magán nyomtatványokat hasonló olcsó árak mellett szállítunk.

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100 iv Árverési jegyzőkönyv	70 kr
100 " 200 pld Árverési hirdetmény	70 "
100 " 200 " Rendelvény	70 "
100 " Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 " Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 " 200 pld Nem szorgalmazás	70 "
100 " 400 " Kézbessítési iv	70 "
100 " 200 " Igény felhívás	70 "
100 " Végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 " 200 pld Értesítvény haszonbérletről	70 "
100 " 200 " Értesítvény	70 "

Levélbortékok

a következő olcsó árban kaphatók:

	1000 pld frt kr
144 H2. Jó, zöldes levélborték czégyomással	2 —
144 V2. Jó, szürke " " " "	2 20
444 BB. Jó, kékeszürke " " " "	2 20
144 GFL. Erős, recézett világos zöld levélborték czégyomással	2 40
144 LGL. Erős, narancssárga levélborték czégyomással	2 45
44 AM. Erős, szürke levélborték czégyomással	2 40
44 AB. Erős, világos szürke levélborték czégyomással	2 45
44 JED. Erős, kékes szürke levélborték czégyomással	2 50
GS. Erős, sárga levélborték czégyomással	2 50
44 RK. Igen jó világos kék, erős levélborték czégyomással	2 50
44 GG. Igen jó erős kékes erős levélborték czégyomással	2 55
44 AF. Finom vil. sárga levélborték czégyomással	2 60
Jute S. Erős jute borték czégyomással	2 65
244 A Cellulose igen erős Cellulos sárga levélborték czégyomással	2 70
244 CG. Cellulose. Igen erős Cellulos világos hamuszín levélborték czégyomással	2 70

Egyébb nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

67/1898. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A derecskei kir. járásbírósnak 488./1898 P. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Friedman János bpesti lakos részére Krausz Herman h.-pályi lakostól 13 frt 50 kr. tőke, hátralék és eddig összesen 2 frt 35 kr. perköltség erejéig 1897. évi május hó 26-án bíróság lefoglalt és 443 frtra becsült szobabutorok s más egyéb ingóságok **1898. évi márczius hó 1-én d. u. 3 óra-kor** kezdetét veendő és H.-Pályiban alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Derecskén, 1898. évi febr. hó 3-án.

Oláh Géza

bir. kiküldött.

1265

1898.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város utczái és terei burkolatának fenntartása és tovább építéséhez valamint a város törvényhatósági utainak fenntartásához és tovább építéséhez szükséges kőanyag szállításának 1898., 1899., 1900., 1901., 1902. évekre biztosítása vegett zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Szállítandó kő szükséglet.

I a város utczái és tereire évenként.

20000 drb. 18/18/18 cm-es koczkakő helyszínére szállítva.
3000 drb. 25/18/18/18 cm. méretű ötzögletes szegély helyszínére szállítva.

10000 db. 18/18/15 cm. méretű fejkő helyszínére szállítva.

900 m.³ I. oszt. burk. terméskő helyszínére szállítva.

600 m.³ II.

800 m.³ zuzott kavics a term. raktári vágány mellett lerakva.

100 m.³ kötő anyag, helyszínére szállítva.

II. a törvényhatósági utakra

a) fenntartáshoz évenként.

1000 m.³ zuzott kavics

120 m.³ kötő anyag

b) tovább építéshez évenként

250 m.³ I. oszt. burkolati terméskő

250 m.³ II. oszt.

250 m.³ zuzott kavics

25 m.³ kötő anyag.

Az ezen anyagszállítások biztosítására vonatkozó árlejtési feltételek a városi mérnöki hivatalban (Kádas-utca, Hungária épület II. em. 11 ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felhívotnak vállalkozni kívánók, hogy kellően bélyegzett zárt ajánlatokat **f. évi márczius hó 8-án d. u. 5 óráig** a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be. A beérkezett ajánlatok márczius 9-én d. e. 10 órakor a városház nagytanácstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Ajánlattevők kötelesek 4000 frt, azaz Négyezer forint bántpénzt a városi házipénztárnál készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni s a pénztár letéti igazolványát ajánlatához csatolni.

Az ajánlatok a város utczái és tereire szállítandó anyagokra (I) és a törvényhatósági utakra szállítandó anyagokra (II) külön-külön kiállított ajánlati lapokon nyújthatók be.

Minden ajánlathoz következő mintakövek csatolandók: koczka kő, fejkő, ötszögű szegélykő, I-ső és II-od osztályu burkolati kő, zuzott kavics 0.004 m.³ és kötőanyag, 0.004 m.³ mennyiségben.

Ajánlat tehető a kiírt könmekre együttesen vagy külön-külön.

Az ajánlatban az ajánlatba hozandó egységarak számmal és betűvel kiírandók s határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a vállalati feltételeket s a helyi viszonyokat teljesen ismeri s magára kötelezőnek elfogadja.

Elkésve beadott, kellően fel nem szerelt vagy kétes kifejezéseket tartalmazó ajánlatok, továbbá távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlati összegre szabadon választhasson vagy az ajánlatok mellőzésével a szükséges anyagok beszerzéséről más uton gondoskodik.

Debreczen, 1898. február 7.

A városi tanács.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.